

Vaughan Gething AC
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

18 Ionawr 2019

Annwyl Vaughan

Yn ei gyfarfod ar 13 Rhagfyr 2018, cynhaliodd y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon sesiwn dystiolaeth gydag aelodau'r Grŵp Trawsbleidiol ar Hosbisau a Gofal Lliniarol i drafod canfyddiadau ei adroddiad *'Anghydraddoldebau mewn mynediad at ofal hosbis a lliniarol'*.

Ar ôl y sesiwn, gofynnodd yr Aelodau imi ysgrifennu atoch yn tynnu sylw at y meysydd pryder a ganlyn:

Casglu data

Soniodd y Grŵp am anawsterau wrth gasglu a chydgysylltu data ar y defnydd o ofal lliniarol, ar gyfer gwasanaethau oedolion a gwasanaethau pediatreg. Er bod data ar lefel cleifion unigol ar y defnydd o ofal lliniarol arbenigol yn cael ei gofnodi, a all roi mewnwelediad i nifer y gwasanaethau gofal lliniarol arbenigol a ddarperir ar lefel byrddau iechyd ac yn genedlaethol, ni all ddarparu ffigur cywir ar gyfer nifer y bobl sy'n derbyn gofal lliniarol arbenigol gan y bydd llawer o bobl yn cael mynediad at fwy nag un gwasanaeth, gan gynnwys gan wahanol ddarparwyr.

Rydym yn nodi, drwy dderbyn Argymhelliad 9 o adroddiad y Grŵp Trawsbleidiol, rydych yn ymrwymo i barhau i adolygu mecanweithiau casglu data yn rheolaidd a chymryd camau i wella systemau i nodi bylchau mewn data *pan fo cyfleoedd yn codi*. Fodd bynnag, o ystyried pwysigrwydd data cadarn wrth gynllunio'r ddarpariaeth o wasanaethau yn y dyfodol, byddem yn eich annog i gynyddu'r flaenoriaeth a roddir i'r gwaith hwn.

Cofrestri Gofal Lliniarol Meddygon Teulu

Rydym yn nodi argymhelliad y Grŵp Trawsbleidiol y dylai Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd Gweithredu Gofal Diwedd Oes sefydlu targed ar gyfer cynyddu nifer y bobl ar Gofrestri Gofal Lliniarol Meddygon Teulu, a chyflwyno mesurau i fonitro eu heffeithiolrwydd o ran cefnogi oedolion sydd â chyflyrau sy'n cyfyngu ar eu bywydau.

Fodd bynnag, yn eu tystiolaeth i'r Pwyllgor, dywedodd cynrychiolwyr y Grŵp Trawsbleidiol wrthym nad oeddent yn glir beth y mae'n ei olygu i bobl sy'n cael eu rhoi ar y gofrestr - a yw hyn yn sbardun iddynt gael eu cyfeirio at wasanaethau priodol neu i dderbyn gwasanaethau priodol drwy eu meddyg teulu. Felly, byddem yn gwerthfawrogi eglurhad ar y manteision i'r claf o gael eu cynnwys ar gofrestri meddygon teulu.

At hynny, byddem yn gofyn am sicrwydd yr ymgynghorir yn llawn â'r cleifion cyn eu cynnwys ar y gofrestr.

Cyllidebau cyfun

Mae Argymhelliad 5 adroddiad y Grŵp yn nodi y dylai Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol ddefnyddio cyllidebau cyfun i gefnogi darpariaeth gofal lliniarol mewn cartrefi gofal.

Drwy dderbyn yr argymhelliad hwn, rydych yn dweud bod hyn yn rhywbeth sydd eisoes yn digwydd i raddau helaeth gan fod rheoliadau a wneir o dan Ran 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2016 yn ei gwneud yn ofynnol bod byrddau partneriaeth rhanbarthol wedi sefydlu cronfeydd cyfun mewn perthynas â'u swyddogaethau cartrefi gofal o fis Ebrill 2018. Felly, byddai Llywodraeth Cymru yn disgwyl y byddai'r cronfeydd cyfun hyn eisoes yn cynnwys talu costau unrhyw gostau gofal lliniarol a nodwyd pan gaiff gofal ei gomisiynu.

Fodd bynnag, dywedodd cynrychiolwyr y Grŵp wrthym yr ymddengys bod hyn yn araf yn mynd rhagddo, a dim ond dechrau meddwl am gyllidebau cyfun y mae byrddau partneriaeth rhanbarthol. Felly, byddem yn gofyn ichi sicrhau bod byrddau partneriaeth rhanbarthol yn symud ymlaen â hyn yn gyflym.

Cymorth profedigaeth

Mae adroddiad y Grŵp Trawsbleidiol yn amlygu'r angen am gymorth priodol gyda phrofedigaeth (gan gynnwys cymorth cyn y brofedigaeth) ar gyfer teuluoedd a gofalwyr drwy eu teithiau gofalu a thu hwnt. Er gwaethaf pwysigrwydd y gwasanaeth hwn i'r rhai y mae marw a marwolaeth yn effeithio arnynt, dywedodd y Grŵp wrthym am doriadau mewn cymorth profedigaeth, yn enwedig cwnsela profedigaeth arbenigol, gan y sector statudol a'r trydydd sector. Mae hosbisau yn parhau i gynnig y gwasanaeth hanfodol hwn ond maent yn nodi bod pwysau cynyddol ar y gwasanaethau y maent yn eu darparu mewn ymateb i gau gwasanaethau mewn mannau eraill.

Mae eich ymateb i Argymhelliad 6 y Grŵp Trawsbleidiol - *Dylai Grŵp Cynghori'r Gweinidog ar Ofalwyr Llywodraeth Cymru fynd i'r afael â'r cymorth penodol sydd ei angen ar y rhai sy'n gofalu am bobl ar ddiwedd eu hoes* - yn nodi bod swyddogion Llywodraeth Cymru wedi cwrdd â Catrin Edwards o Hospice UK ar 17 Gorffennaf ac wedi trafod sut y gellid cynrychioli buddiannau gofalwyr pobl ar ddiwedd eu hoes yn y Grŵp Ymgysylltu ac Atebolrwydd.

Byddem yn gwerthfawrogi diweddariad ar y gwaith hwn.

Nyrsio cymunedol

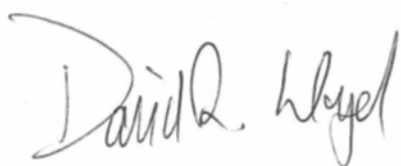
Mae adroddiad y Grŵp Trawsbleidiol yn tynnu sylw at faterion sy'n ymwneud â phwysau'r gweithlu - yn benodol, prinder meddygon teulu, nyrsys ardal a nyrsys pediatrig cymunedol sy'n cydgysylltu ac yn darparu gofal o ddydd i ddydd i bobl sydd ag anghenion gofal lliniarol yn y gymuned.

Mewn tystiolaeth i'r Pwyllgor, dywedodd cynrychiolwyr y Grŵp wrthym mai nyrsio ardal yw sylfaen gofal i bobl sydd gartref ac os oedd un peth y gellid ei newid a fyddai'n gwneud gwahaniaeth enfawr i bobl gael gofal yn y cartref am gyhyd â phosibl, buddsoddiad mewn nyrsio ardal fyddai hynny.

Yn sgil hyn, a chynrychiolaeth a gawsom gan y Grŵp Trawsbleidiol ar Nyrsio a Bydwreigiaeth, mae'r Pwyllgor wedi cytuno i gynnal ymchwiliad byr i nyrsio cymunedol a nyrsio ardal.

Edrychaf ymlaen at gael eich ymateb i'r materion a godwyd uchod maes o law.

Cofion cynnes

Dr Dai Lloyd AC
Cadeirydd y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon

